

navnlig Indenrigsministeriet maa have en meget betydelig Indflydelse. Det er overhovedet ikke min Mening, at inddrage alt Muligt, hvormed Underviisningen paa en eller anden Maade staaer i Forbindelse under det saakaldte Kirke- og Underviisningsministerium; thi jeg troer vel, at Underviisningen hvor den enten er almeenvidenskabelig eller reentvidenskabelig, saaledes at den samler sig som Nader om Videnskaben selv, eller hvor den gaar ud paa den almindelige og folkelige Dannelse, maa høre under Underviisningsministeriet, men hvor den gaar ud paa saadanne practiske Dier med, hvis Betydning kun kan vurderes efter særegne Forhold, kan Underviisningsministeriet ligesaa lidt paatage sig denne Deel af Underviisningen, som den til Exempel kan paatage sig at ville opdrage Landmænd. Endelig er der nævnet Sorø Academi. Ved Sorø Academi vil jeg for det Første meddele, at man derunder tænker sig en større Rigdom end der for Diebliffet paa nogen Maade er disponibel. I dette Diebliff er det saa, at Sorø Academi skal udrede Noget til andre Formaal, som for dette Aar ikke kan dækkes paa anden Maade, nemlig til det lærde Skolevæsen, til Realunderviisningen, til Aarhuus videnskabelige Realskole og til det polytechniske Institut; men naar Sorø Academi har udredet disse Beløb og Krigsskatten kommer til, kan det meget gjerne være, at Sorø Academi ved Aarets Slutning vil vise en Underbalance. Det kommer naturligviis deraf, at man ved at nedlægge den egentlige academiske Lærestanstalt paa ingen Maade har kunnet frigjøre sig for alle de Byrder, der knyttede sig til det. Naar jeg derfor skal antyde min Betragtning af Sagen, saa kan jeg tildeels henvise, til hvad jeg tidligere har anført i et Møde i Rigsforsamlingen. Jeg troer, at der er god Grund til, og at der er en Slags Nødvendighed for i Sorø at underholde en meget liberal, ja man kan endog saa sige en rigelig udstyret Skole. Men naar en Skole, saaledes som denne væsentlig er anlagt, for den lærde og reale Underviisning i Forbindelse, naar en saadan Skole skal sættes i Virksomhed ved forønske Midler i Forhold til det øvrige almindelige lærde Skolevæsen, da bør man uden Tvivl see efter, om ikke, naar Sorø

Skole virker, andre Skoler da kunde undværes. Dette er netop et Spørgsmaal, som allerede er under Forhandling, med Hensyn til een Skole; jeg frygter ikke for her strax at udtale det. Hvad der saa bliver tilovers, det troer jeg rigtignok der er Berettigelse til, og at der er Grund til at anvende paa andre Formaal; men jeg antager ikke, at det er nødvendigt at tænke sig et enkelt og specielt Formaal, hvortil dette skulde anvendes. Thi er det virkeligt saa, at man for endeel kan disponere over Sorø Academies Midler udenfor Sorø, saa er der ingen Nødvendighed for at sætte en bestemt Betingelse derfor. Der er ligeledes nævnet et andet Punct, som jeg ikke vil forbigaae; der er nævnet Tanken om et underordnet Universitet i Jylland. Der er Ingen, der mere end jeg kan ønske, at der gjøres for Jylland alt Muligt, fordi jeg ønsker, at man kan komme dertil engang, at der aldrig taltes om at gjøre Noget for Jylland, idet man gjorde Alt for Danmark, og jeg vil ønske, at der maa udvikle sig et saadant Punct i Jylland, hvor efterhaanden de Justituter, der skulle virke for denne Provinds's Oplysning og Dannelse, kan samle sig og ved Samlingen give hinanden gjensidig Støtte, og jeg troer, at der allerede begynder at danne sig et saadant i Aarhuus, ogsaa i aandelig Henseende; men min Tanke vilde det være fjært at søge at danne et lidet Universitet der. Skal et Universitet virke noget, saa maa det være et fuldstændigt og dygtigt Universitet, og af dem har Danmark, troer jeg, kun Naad til at underholde eet; og jeg troer, at naar dette ligger i Kjøbenhavn, saa ligger det, naar man betragter Universitetets Virksomhed og den Maade, hvorpaa denne skal sprede sig ad, saa ligger det, siger jeg, ikke Jylland fjernere end det ligger Fyen og Lolland, ja ikke mere fjært end det ligger Sjælland. Men fremfor Alt troer jeg, at det er Hovedsagen, ogsaa i Underviisningsretningen ikke at adspilte vore Kræfter og have flere Smaaanstalter, men søge at have det nødvendige Antal af store. Af Skoler og af Universiteter troer jeg, at det nødvendige Antal allerede er tilstede.

Formanden: Forinden Discussionen gaaer videre, turde det være mig tilladt at henlede Forsamlingens Opmærksomhed paa, at